EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2022/1835

2022 m. gegužės 4 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl bendrosios įmonės „Shift2Rail“ (dabar Europos geležinkelių bendroji įmonė) 2020 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl bendrosios įmonės „Shift2Rail“ 2020 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Transporto ir turizmo komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9–0069/2022),

A. kadangi 2014 m. birželio mėn. pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 642/2014 ([1]) 10 metų laikotarpiui buvo įsteigta bendroji įmonė „Shift2Rail“ (toliau – Bendroji įmonė);

B. kadangi jos nariai steigėjai yra Komisijos atstovaujama Sąjunga ir geležinkelių pramonės partneriai (pagrindiniai suinteresuotieji subjektai, įskaitant geležinkelių įrangos gamintojus, geležinkelių bendroves, infrastruktūros vadovus ir tyrimų centrus), o kiti subjektai gali dalyvauti Bendrosios įmonės veikloje kaip asocijuotieji nariai; kadangi kitų nei Sąjunga narių įnašai neturėtų būti apriboti vien iki administracinių išlaidų padengimo ir bendro finansavimo, kurio reikia siekiant imtis mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos, jie taip pat turėtų būti susiję su papildoma veikla;

C. kadangi pagrindiniai Bendrosios įmonės tikslai yra padėti pasiekti bendros Europos geležinkelių erdvės tikslus ir didinti Europos geležinkelių patrauklumą, konkurencingumą, tvarumą ir integravimą, be kita ko, sudarant sąlygas perėjimui nuo kelių ir oro transporto prie geležinkelių transporto;

D. kadangi Bendroji įmonė savarankiškai veikti pradėjo 2016 m. gegužės mėn.;

Bendrosios pastabos

1. pažymi, kad Audito Rūmų ataskaitoje dėl Bendrosios įmonės 2020 finansinių metų metinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) nustatyta, jog metinėse ataskaitose Bendrosios įmonės finansinė būklė 2020 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais metais susijusių operacijų, pinigų srautų rezultatai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama jos finansiniame reglamente ir Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintose apskaitos taisyklėse; remdamasis Audito Rūmų ataskaita, taip pat pažymi, kad pagal sąskaitas atliktos operacijos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos;

2. pažymi, kad reglamente nustatytu laikotarpiu didžiausias Sąjungos įnašas, skirtas Bendrosios įmonės veiklai, siekia 450 000 000 (įskaitant ELPA įnašus) ir bus išmokėtas iš programos „Horizontas 2020“ biudžeto; pažymi, kad visi Bendrosios įmonės, išskyrus Sąjungą (pramonės įmonių grupes), nariai turi prisidėti ne mažiau kaip 470 000 000 EUR, iš kurių ne mažesnis kaip 350 000 000 EUR įnašas turi būti skiriamas Bendrosios įmonės pagrindinės veiklos išlaidoms finansuoti, o ne mažesnis kaip 120 000 000 EUR nepiniginis įnašas – Bendrosios įmonės papildomai veiklai finansuoti;

3. pažymi, kad, vykdant Bendrosios įmonės mokslinius tyrimus ir inovacijų srities veiklą, iš viso dalyvauja daugiau kaip 400 geležinkelio sektoriui atstovaujančių viešojo ir privačiojo sektorių subjektų; be to, pažymi, kad 2020 m. buvo daugiau bendradarbiaujama valstybėse narėse, taip pat daugiau bendradarbiaujama su tarptautiniais subjektais, pvz., 2020 m. buvo pasirašyti susitarimo memorandumai su Baskų regionu, su Kanados miesto transporto tyrimų ir inovacijų konsorciumu ir su Transporto bendrijos nuolatiniu sekretoriatu.

([1]) 2014 m. birželio 16 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 642/2014, kuriuo įsteigiama bendroji įmonė „Shift2Rail“ (OL L 177, 2014 6 17, p. 9).

Biudžeto ir finansų valdymas

4. pažymi, kad galutinį 2020 m. turimą biudžetą, įskaitant grąžintus nepanaudotus kelerių ankstesnių metų asignavimus, asignuotąsias pajamas ir perskirstymus kitiems metams, sudarė 89 711 000 EUR įsipareigojimų asignavimų ir 80 289 000 EUR mokėjimų asignavimų; pažymi, kad 2020 m. turimų įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis buvo atitinkamai 94 ir 76 %;

5. pažymi, kad 2020 m. naudoti skirtas Bendrosios įmonės biudžetas, gautas pagal programą „Horizontas 2020“, buvo 84 081 000 EUR įsipareigojimų asignavimų ir 75 779 000 EUR mokėjimų asignavimų; taip pat pažymi, kad Audito Rūmų ataskaitoje nurodoma, kad 2020 m. pabaigoje Bendroji įmonė panaudojo atitinkamai 100 % ir 80 % turimų programos „Horizontas 2020“ projektų įsipareigojimų asignavimų ir mokėjimų asignavimų; pažymi, kad veiklos mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis sumažėjo palyginti su 2019 m. (88 %), kadangi vieno pagal 2020 m. kvietimą teikti pasiūlymus skirto dotacijos susitarimo nebuvo įmanoma pasirašyti iki 2020 m. pabaigos, todėl su juo susijęs išankstinis finansavimas turėjo būti atitinkamai atidėtas;

6. pažymi, kad 2020 m. pabaigoje privatūs nariai iš viso skyrė 131 181 000 EUR įnašų, kurios sudarė iš viso 9 238 000 EUR piniginių įnašų ir 121 942 000 EUR patvirtintų nepiniginių įnašų, ir papildomai iš viso taip pat papildomą bendrą 204 806 156 EUR nepiniginį įnašą (2021 m. sausio 31 d. duomenimis), skirtą papildomai veiklai finansuoti, palyginti su Sąjungos bendru 297 741 000 EUR piniginiu įnašu (2020 m. pabaigoje);

7. pažymi, kad bendrosios įmonės taiko skirtingas nepiniginių įnašų apskaičiavimo procedūras, ir ragina jas suderinti;

Veiklos rezultatai

8. pažymi, kad 2020 m. liepos mėn. Bendrosios įmonės valdyba, atlikusi 2020 m. kvietimo teikti pasiūlymus procedūrą, pradėtą 2020 m. sausio mėn. remiantis iš dalies pakeistu 2020 m. metiniu darbo planu, atrinko finansuoti 19 pasiūlymų; pažymi, kad 2020 m. buvo skirta 19 dotacijų, kurių bendra vertė yra apie 147 700 000 EUR, ir 18 iš jų buvo pasirašytos; pažymi, kad konsorciumo prašymu, atsižvelgiant į poreikį perorganizuoti projektų asignavimus tarp skirtingų darbų plano paketų, vieno dotacijos susitarimo pasirašymas buvo nukeltas į 2021 m.; pažymi, kad 19 tyrimų ir inovacijų temų, atrinktų pagal 2020 m. atvirą kvietimą teikti pasiūlymus, projektams finansavimas suteiktas 242 dalyviams – iš jų 29 % buvo mažosios arba vidutinės įmonės (MVĮ), o šias paraiškas pateikė dalyviai iš 30 valstybių, iš kurių buvo 19 valstybių narių ir 3 bendrosios programos „Horizontas 2020“ asocijuotosios šalys;

9. palankiai vertina priemones, kurių ėmėsi Bendroji įmonė, siekdama sumažinti projektų vėlavimą dėl COVID-19 krizės; pažymi, kad dėl krizės kai kurie iš pradžių 2020 m. numatyti mokėjimų tampa mokėtini tik 2021 m.; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad Bendroji įmonė naudojo savo biudžeto 4 antraštinę dalį pagal savo finansines taisykles;

10. pažymi, kad 2020 m. pabaigoje buvo įgyvendinami 72 projektai (36 kvietimai teikti pasiūlymus nariams ir 36 atvirų konkursų) – 55 projektai buvo priskirti penkioms inovacijų programoms, devyni projektai – kompleksinei veiklai ir aštuoni projektai – X inovacijų programai;

11. pažymi, kad Bendroji įmonė, įgyvendindama programą „Horizontas 2020“, naudoja bendruosius pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, siekdama stebėti kompleksinius klausimus, taip pat specialius Bendrosios įmonės pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, tokius kaip geležinkelių transporto sistemos efektyvumo rodikliai; pažymi, kad 2020 m. Bendroji įmonė toliau vykdė veiklą, skitą išlaikyti bendrosios įmonės „ Shift2Rail “ 2030 m. poveikio prognozės modelį, išleisdama naują jo versiją, patobulintą atnaujinus duomenis, gautus iš įvairių projektų ir technologijų parodomųjų pavyzdžių;

12. palankiai vertina tai, kad nuo 2018 m. Bendroji įmonė nuolat teikia ataskaitas apie savo indėlį siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų, visų pirma indėlį mažinant geležinkelių transporto sistemos gyvavimo ciklo sąnaudas;

13. pažymi, kad iki 2020 m. programa „Shift2Rail“ pasiekė pagrindinius įgyvendinimo orientyrus, kadangi beveik visi Bendrosios įmonės ištekliai buvo skirti jos veiklai ir bent 60 % programos veiksmų buvo įgyvendinti s pasiekti šeštą iš septynių technologinės parengties veiklos vykdymo demonstravimui lygį, kurį planuojama užbaigti 2023 m.;

14. pažymi, kad numatoma, jog visos 2020 m. vykdytos veiklos vertė siekia 119,4 mln. EUR (iš kurių 110,3 mln. EUR skyrė kiti nei Europos Sąjunga nariai);

15. pažymi, kad dabartinė Bendrosios įmonės veikla tobulinama siekiant ją demonstruoti 2022 ir 2023 m. ir kad tai užtikrins tinkamą abiejų programų laipsnišką užbaigimą ir pradėjimą bendrąją įmonę „Shift2Rail“ pakeisiančioje Europos geležinkelių bendrojoje įmonėje; pažymi, kad Bendrosios įmonės technologijų parodomieji pavyzdžiai yra pagrindiniai sistemingesnės geležinkelio transformacijos, kuri grindžiama Komisijos Europos žaliuoju kursu ir vėliau pradėta įgyvendinti Darnaus ir išmanaus judumo strategija, elementai; pažymi, kad 2020 m. pavasarį Bendroji įmonė toliau teikė paramą rengiant aukšto lygio dokumentą dėl įmonės „Shift2Rail“ pakeisiančios Europos geležinkelių bendrosios įmonės (EU-Rail) ir po to, kai 2019 gruodžio mėn. buvo pateikta pirmoji aukšto lygio dokumento versija, ji 2020 m. ir toliau koordinavo įvairių šalių indėlius; pažymi, kad 2020 m. Komisija paskelbė savo kvietimą subjektams pareikšti susidomėjimą kandidatuoti tapti Europos geležinkelių bendrosios įmonės nariais steigėjais;

16. ragina Bendrąją įmonę plėtoti, integruoti, demonstruoti ir patvirtinti novatoriškas technologijas ir sprendimus, siekiant pašalinti likusias technines kliūtis, trukdančias geležinkelių sektoriaus pažangą sąveikumo, produktų įdiegimo ir veiksmingumo požiūriu, ir sumažinti neigiamą išorinį poveikį glaudžiai bendradarbiaujant su visos geležinkelių vertės grandinės suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma MVĮ, mokslinių tyrimų ir technologijų centrais ir universitetais;

17. pabrėžia, kad reikia toliau plėtoti naujos partnerystės ir esamų finansavimo mechanizmų sinergiją ir visapusiškai išnaudoti galimybes, susijusias su projektais, finansuojamais pagal tokias ES programas kaip Europos infrastruktūros tinklų priemonė, Skaitmeninės Europos planas, Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas, taip pat pagal programą „InvestEU“;

18. pažymi, kad Bendrosios įmonės 2020 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyti programos „Horizontas 2020“ stebėsenos rodikliai, susiję su lyčių pusiausvyra tais metais, rodo tokią pačią kaip ir praeitais metais moterų procentinę dalį valdyboje – 16 %, nors jos sudaro 33 % Bendrosios įmonės atstovų ir 33 % Mokslinio komiteto narių; apgailestauja, kad moterų skaičius, palyginti su ankstesniais 2019 m., liko toks pats;

19. su susirūpinimu atkreipia dėmesį į darbuotojų iššūkius, susijusius su COVID-19 pandemija; palankiai vertina tai, kad Įmonė pirmą kartą atliko darbuotojų apklausą ir kad buvo parengtas veiksmų planas, kuris apėmė gerovei skirtos mokymo programos, kuria siekiama padėti darbuotojams COVID-19 pandemijos metu, sukūrimą; prašo vadovybės užtikrinti, kad būtų sukurtos tinkamos darbuotojų psichologinės gerovės paramos struktūros;

Personalas ir viešieji pirkimai

20. pažymi, kad 2020 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į išskirtinį laikino sutartininko, kuris pakeistų laikinąjį darbuotoją, įdarbinimą, buvo užimtos 24 darbuotojų pozicijos, kurias sudarė 2 komandiruoti nacionaliniai ekspertai, 5 laikinieji darbuotojai ir 16 sutartininkų, kaip numatyta etatų plane; pažymi, kad pirmaisiais metais Bendroji įmonė atliko darbuotojų apklausą, siekdama įvertinti darbuotojų motyvaciją ir stebėti, kokiu Bendrosios įmonės iš anksto nustatyta kontrolės sistema jau yra integruota į darbuotojų elgesį;

21. pažymi, kad 2020 m. siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą Bendroji įmonė kiek įmanoma daugiau naudojosi susitarimais dėl paslaugų lygio su atitinkamomis Komisijos tarnybomis ir Sąjungos agentūromis (IRT, mokymų, darbo užmokesčio apskaitos, komandiruočių, ekspertų išlaidų kompensavimo, laikinojo įdarbinimo įmonių darbuotojų ir kt. srityse) ir, pasirašydama susitarimo memorandumus, dalyvavo sudarant tarpinstitucinius pagrindų susitarimus (pvz., IT, audito, biuro baldų, draudimo, žmogiškųjų išteklių paslaugų srityse), taip pat ji vadovavo arba dalyvavo sudarant pagrindų susitarimus tarp Bendrųjų įmonių (pvz., IT ir duomenų apsaugos paslaugų srityse), be kita ko, siekdama didinti sinergiją; be to, pažymi, kad 2020 m. Bendroji įmonė pagal programą „Horizontas 2020“ surengė savo pirmąjį kvietimą teikti pasiūlymus premijai gauti;

Vidaus auditas

22. pažymi, kad 2019 m. Vidaus audito tarnyba atliko dotacijų skyrimo proceso auditą ir kad 2020 m. Bendroji įmonė ėmėsi priemonių pagal savo veiksmų planą. kad įgyvendintų keturias svarbias rekomendacijas, kurias pateikė auditoriai; taip pat pažymi, kad 2020 m. spalio mėn. Vidaus audito tarnyba, remdamasi pateiktais papildomais dokumentais, patvirtino, kad ji laiko, kad trys pirmosios rekomendacijos buvo įgyvendintos, o 2021 m. sausio mėn. ji paskelbė, kad įgyvendintos visos rekomendacijos;

23. be to, pažymi, kad 2020 m. Vidaus audito tarnyba Bendrojoje įmonėje atliko išsamų rizikos vertinimą, siekiant parengti naują strateginį vidaus audito planą, apimantį 2021–2023 m. laikotarpį;

Vidaus kontrolė

24. atsižvelgdamas į Audito Rūmų ataskaitą, atkreipia dėmesį į tai, kad 2020 m. Bendroji įmonė įdiegė patikimas *ex ante* kontrolės procedūras, pagrįstas finansinių ir veiklos dokumentų peržiūromis, ir kad ji įgyvendino Komisijos vidaus kontrolės sistemą (VKS), pagrįstą 17 vidaus kontrolės principų; taip pat pažymi, kad Bendroji įmonė parengė atitinkamus visų kontrolės principų ir susijusių charakteristikų rodiklius, skirtus metiniam kontrolės veiklos veiksmingumo įsivertinimui ir stebėsenai, kuriuos atlikti būtina pagal VKS;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad pagal valdybos sprendimą 7/2018, kuriuo priimtos taisyklės dėl interesų konfliktų prevencijos ir valdymo, taikomos Bendrosios įmonės padaliniams, reikalaujama, kad Bendrosios įmonės interneto svetainėje būtų skelbiami atnaujinti valdybos narių gyvenimo aprašymai ir deklaracijos dėl interesų konfliktų nebuvimo; atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmų ataskaitoje nurodoma, kad iki 2020 m. pabaigos tik keli valdybos nariai tinkamai pateikė informacija, nė vienas nepateikė deklaracijos dėl interesų konflikto nebuvimo ir buvo galima paskelbti tik pusę gyvenimo aprašymų. pažymi Bendrosios įmonės pastabą, kad ji kelis kartus priminė valdybos nariams pateikti trūkstamas deklaracijas dėl interesų konflikto nebuvimo, kad 2021 m. birželio mėn. vis dar trūko 28 % gyvenimo aprašymų ir deklaracijų dėl interesų konflikto nebuvimo (12 iš 43 dabartinių aktyvių atstovų) ir kad valdybos nariams buvo pateikta padėties ataskaita ir buvo paaiškinta, kad reikalavimų dėl deklaracijų dėl interesų konflikto nebuvimo ir gyvenimo aprašymo nesilaikantys nariai de facto bus laikomi turintys interesų konfliktą ir todėl bus pašalinti iš valdybos sprendimų priėmimo proceso. ragina Bendrąją įmonę informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie visus pokyčius šioje srityje;

26. pažymi, kad, remiantis Audito Rūmų ataskaita, Komisijos bendra audito tarnyba (angl. CAS) yra atsakinga už Bendrosios įmonės atliktų mokėjimų pagal programą „Horizontas 2020“ *ex post* auditą ir kad Bendroji įmonė, remdamasi 2020 m. pabaigoje turėtais *ex post* audito rezultatais, pranešė apie 2,9 % siekiantį reprezentatyvųjį klaidų lygį ir 1,99 % siekiantį likutinį klaidų lygį, įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ projektus (tarpuskaita ir galutiniai mokėjimai); pažymi, kad Komisijos pasiūlymo dėl programos „Horizontas 2020”reglamento galutinis tikslas – pasiekti, kad atsižvelgus į visų auditų finansinį poveikį, taisymo ir sumų susigrąžinimo priemones, programų įgyvendinimo pabaigoje likutinis klaidų lygis būtų kuo artimesnis 2 %;

27. pažymi, kad 2020 m. Bendroji įmonė įvertino savo mokslinių tyrimų ir inovacijų srities veiklą, vykdydama trečiąsias patikrinimo pratybas, per kurias atsižvelgta į rezultatus ir pateiktas ataskaitas, turint omenyje kitų narių koordinuotų aktyvių projektų metinę ataskaitą, kartu šuo procesu užtikrindama, kad būtų tinkamai pritaikyta per ankstesnįjį patikrinimo vertinimą pateikta rekomendacija;

28. pažymi, kad Bendroji įmonė toliau įgyvendino 2017–2020 m. bendrosios įmonės „Shift2Rail“ kovos su sukčiavimu strategiją – specialią kovos su sukčiavimu strategiją, kuria papildoma programos „Horizontas 2020“ strategija, kad pagal ją pranešant apie sukčiavimo prevencijos ir nustatymo veiklos rezultatus naudojami penki rodikliai ir kad susijęs strategijos įgyvendinimo veiksmų planas apima įvairius kovos su sukčiavimu ciklo etapus (prevenciją, nustatymą, tyrimą ir taisomuosius veiksmus); be to, pažymi, kad 2020 m. darbuotojų apklausa, atlikta priėmus iš dalis pakeistą vidaus kontrolės sistemą, apėmė informuotumo apie sukčiavimą klausimus, o rizikos vertinimas – sukčiavimo rizikos klausimus;

29. pažymi, kad Audito Rūmai, vykdydami veiklos mokėjimų kontrolę, atsitiktine tvarka į imtį įtraukė 2020 m. atliktus mokėjimus galutiniams paramos gavėjams pagal programą „Horizontas 2020“, kad patvirtintų *ex post* audito klaidų lygius, ir kad per tuos išsamius auditus vienu atveju nustatyta sisteminė klaida, atsiradusi dėl naudoto netinkamo metodo deklaruotoms personalo išlaidoms apskaičiuoti, o kitu atveju – sisteminis kiekybiškai neįvertinamas kontrolės trūkumas, susijęs su trūkstama gavėjo darbo laiko, deklaruoto kaip projektui skirto laiko, patvirtinimo procedūra; atkreipia dėmesį į Bendrosios įmonės atsakymą, kad dėl trūkumų, susijusių su trūkstama gavėjo deklaruoto darbo laiko patvirtinimo procedūra, nustatytų 2020 m. pabaigoje Komisijos bendros audito tarnybos atlikto *ex post* audito ataskaitoje, finansinių koregavimų atlikti nereikėjo, ir kad toje ataskaitoje padaryta išvada, kad apskritai gavėjo darbo laiko registravimo sistema yra patikima ir kad gavėjas patvirtino, kad darbo laiko registravimo sistemą jis pagerins; ragina Bendrąją įmonę informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie pokyčius šioje srityje;

30. pabrėžia, kad Audito Rūmai savo 2020 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl ES bendrųjų įmonių konstatavo nuolatines sistemines klaidas, susijusias su personalo išlaidomis, kurias deklaravo paramos gavėjai, visų pirma MVĮ ir naujieji paramos gavėjai; pažymi, kad apie tokias klaidas taip pat buvo reguliariai pranešama per bendros audito tarnybos ir jos pagal sutartis dirbančių auditorių *ex post* auditus; pabrėžia, jog šios ataskaitos 39 puslapyje Audito Rūmai pažymi, kad programos „Horizontas 2020“ personalo išlaidų deklaravimo taisyklių supaprastinimas ir platesnis supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimas yra būsimų mokslinių tyrimų bendrųjų programų prielaida, siekiant stabilizuoti klaidų lygį, kad jis nesiektų reikšmingumo lygio; ragina Bendrąją įmonę stiprinti savo vidaus kontrolės sistemas atsižvelgiant į tai, kad MVĮ ir naujieji paramos gavėjai paprastai daro daugiau klaidų.